II 43601.

Manuale Beck

Rada Postolache

Drept bancar

Editura C.H. Beck

II 43601

Rada Postolache

Drept bancar

C-288658%

288658

UNIVERSITATEA
"DUNĂREA DE JO GALAȚI
BIBLIOTECA 2

Editura C.H. Beck
București 2012

Cuprins

Abrevieri XV

Capitolul I. Repere introductive privind dreptul bancar 1

Secțiunea 1. Noțiunea și caracteristicile dreptului bancar 1
§1. Noțiunea dreptului bancar 1
§2. Caracteristicile dreptului bancar 4
Secțiunea a 2-a. Izvoarele dreptului bancar 5
§1. Izvoare interne 5
§2. Izvoare din dreptul Uniunii Europene 8
§3. Izvoare internaționale 9
Secțiunea a 3-a. Domeniul legii bancare 10

Capitolul II. Banca Națională a României 13

Secțiunea 1. Aparat și sistem bancar 13
§1. Noțiune 13
§2. Aparatul bancar potrivit legii speciale 14
§3. Evoluția sistemului bancar românesc 16
Secțiunea a 2-a. Statutul legal al Băncii Naționale a României 18
Secțiunea a 3-a. Prerogativele Băncii Naționale a României 20
§1. Emisiunea monetară 21
§2. Elaborarea și aplicarea politicii monetare și valutare 22
2.1. Politica monetară 22
2.2. Politica valutară 24
§3. Refinanțarea și asigurarea de lichidități sistemului bancar 25
§4. Asigurarea funcționării sistemelor de plăți 28
§5. Deschiderea de conturi, operațiuni de compensare, depozitare, decontare și plată și servicii pentru prevenirea și limitarea riscurilor de plată și credit 29

5.1. Deschiderea de conturi 29
5.2. Servicii de compensare, depozitare, decontare şi plată... 30
5.3. Servicii pentru prevenirea şi limitarea riscurilor de plată şi credit 30
§6. Supravegherea prudenţială a sistemului bancar 32
§7. Păstrarea şi administrarea rezervelor internaţionale ale statului 34
§8. Agent pe contul statului şi atribuţiuni de reprezentare 36
8.1. Operaţiunile cu trezoreria statului 36
8.2. Operaţiuni cu titluri de stat 36
8.3. Reprezentarea statului în relaţiile financiare internaţionale şi în organismele financiare internaţionale 37
§9. Prerogative normative 38
Secţiunea a 4-a. Conducerea, administrarea şi funcţionarea Băncii Naţionale a României 39
§1. Conducerea şi administrarea Băncii Naţionale a României 39
1.1. Consiliul de administraţie 39
1.2. Guvernatorul Băncii Naţionale a României 40
§2. Evidenţa contabilă anuală şi situaţii financiare 41

Capitolul III. Regimul juridic instituţional bancar 43

Subcapitolul I. Reguli comune instituţiilor de credit 43
Secţiunea 1. Caracterizarea generală a instituţiilor de credit 43
§1. Noţiunea instituţiei de credit şi sfera de cuprindere 43
1.1. Noţiunea instituţiei de credit 43
1.2. Sfera de cuprindere 44
1.2.1. Entităţi non-bancare 44
1.2.2. Entităţi bancare 45
§2. Clasificarea instituţiilor de credit 49
§3. Natura juridică a instituţiilor de credit 49
Secţiunea a 2-a. Accesul la profesiunea bancară 50
§1. Reguli 50
§2. Monopol şi concurenţă bancară 52
2.1. Monopolul bancar 53
2.2. Concurenţa bancară 60
§3. Autorizarea instituţiilor de credit 61

3.1. Repere generale 61
3.2. Condiții minime de acces la activitatea bancară 62
3.2.1. Cerințe privind documentația 62
3.2.2. Condiții privind obiectul de activitate bancară 69
3.3. Entități supuse autorizării/ notificării Băncii Naționale a României 70
3.4. Autorizarea de constituire 73
3.5. Autorizarea de funcționare 74
3.6. Respingerea cererii de autorizare 76
3.7. Retragerea/ încetarea valabilității autorizației instituției de credit 78
3.7.1. Retragerea autorizației instituției de credit 78
3.7.2. Încetarea valabilității autorizației 79
3.7.3. Efecte juridice 80
3.8. Înregistrarea instituțiilor de credit 81
Secțiunea a 3-a. Activitatea, organizarea și funcționarea instituțiilor de credit 82
§1. Activitatea instituțiilor de credit 82
1.1. Statutul de bancă universală 82
1.2. Activități bancare 84
1.2.1. Clasificare 84
1.2.2. Activități permise potrivit art. 18 din O.U.G. nr. 99/2006 85
1.2.3. Operațiuni limitate în obiectul de activitate bancară 89
1.2.4. Operațiuni interzise instituțiilor de credit 92
§2. Organizarea și conducerea instituțiilor de credit 93
2.1. Organizarea instituțiilor de credit 93
2.2. Conducerea instituțiilor de credit 94
2.2.1. Repere normative 94
2.2.2. Incompatibilități și decăderi 96
Secțiunea a 4-a. Exercițiul activității bancare 97
§1. Obligațiile generale ale instituțiilor de credit 97
1.1. Obligația de informare a clientului 97
1.2. Obligația de consiliere a clientului 97
1.3. Obligația de vigilență 98
1.4. Obligația de secret profesional bancar 98
1.4.1. Reglementare juridică 98

1.4.2. Titularii obligației 99
1.4.3. Beneficiarii obligației 100
1.4.4. Obiectul secretului profesional bancar 101
1.4.5. Conduita persoanelor ținute de secretul profesional bancar 101
1.4.6. Furnizarea informațiilor supuse secretului profesional bancar 102
§2. Gestionarea prudențială a activității bancare 108
Secțiunea a 5-a. Situații financiare și audit 111
§1. Contabilitate și situații financiare 112
§2. Auditul bancar intern 112
Secțiunea a 6-a. Controlul activității bancare 115
Secțiunea a 7-a. Responsabilitatea instituției de credit cu privire la exercițiul profesiunii bancare 116
§1. Măsuri administrative. Recomandări și măsuri de redresare a instituției de credit 117
1.1. Recomandările B.N.R. 117
1.2. Măsuri de redresare a instituției de credit 117
1.3. Alte măsuri 118
§2. Sancțiuni 119
2.1. Abateri de la disciplina sau profesiunea bancară 119
2.2. Sancțiuni potrivit legii bancare 120
2.3. Aspecte procedurale 121
Subcapitolul II. Varietăți ale instituțiilor de credit 122
Secțiunea 1. Băncile 122
Secțiunea a 2-a. Băncile de economisire și creditare în domeniul locativ 123
§1. Repere generale 123
§2. Constituire 123
§3. Cerințe specifice de desfășurare a activității 124
3.1. Condițiile generale de afaceri 125
3.2. Condițiile generale ale contractelor de economisire-creditare 125
3.3. Fondul special 126
3.4. Participațiile băncii de economisire și creditare în domeniul locativ 127
§4. Supraveghere și control 127
4.1. Supravegherea de către Banca Națională a României ... 127

4.2. Auditorul financiar 128
§5. Obiectul de activitate 129
5.1. Reguli privind activitatea de economisire-creditare 129
5.2. Tipuri de activități 130
5.3. Contractul de economisire-creditare în domeniul locativ 132
Secțiunea a 3-a. Organizațiile cooperatiste de credit 134
§1. Noțiunea organizației cooperatiste de credit 134
1.1. Organizațiile cooperatiste de credit – de la „organizații obștești", „bănci populare", la „instituții de credit" 134
1.2. Definiție 135
§2. Constituirea organizațiilor cooperatiste de credit 136
2.1. Principii ale constituirii 136
2.2. Cerințe minime specifice constituirii 137
§3. Obiectul de activitate al organizațiilor cooperatiste de credit 140
3.1. Activitatea cooperativelor de credit 140
3.2. Activitatea caselor centrale ale cooperativelor de credit 141
§4. Organizarea și conducerea organizațiilor cooperatiste de credit 142
§5. Supravegherea organizațiilor cooperatiste de credit 143

Capitolul IV. Operațiuni și contracte bancare 145

Secțiunea 1. Repere generale 145
§1. Reglementarea juridică a contractelor bancare 145
1.1. Dreptul comun 145
1.2. Legea specială 146
§2. Caracterizarea generală a contractelor bancare 146
§3. Încheierea contractelor bancare. Consensualismul 150
Secțiunea a 2-a. Conturile – suportul operațiunilor clientelei bancare 151
§1. Clasificarea conturilor bancare 151
1.1. Contul curent 152
1.2. Contul de depozit la vedere 153
1.3. Contul de depozit la termen 154
1.4. Alte conturi 154
§2. Contul bancar curent potrivit Codului civil 155

2.1. Noțiune și calificare juridică 155
2.2. Deschiderea contului bancar curent 157
2.3. Funcționarea contului bancar curent 159
2.4. Încetarea contului bancar curent 160
Secțiunea a 3-a. Contractul pentru operațiuni în contul curent de disponibilități 161
§1. Noțiunea contractului pentru operațiuni în contul curent de disponibilități 161
§2. Particularizarea în raport cu contractul de cont curent 162
§3. Natura și caracterele juridice ale contractului 166
3.1. Natura juridică 166
3.2. Caracterele juridice 166
§4. Conținutul contractului 167
4.1. Drepturile și obligațiile băncii 167
4.2. Drepturile și obligațiile clientului 181
§5. Încetarea contractului 184
Secțiunea a 4-a. Depozitul bancar de fonduri 184
§1. Reglementare juridică 184
§2. Noțiune 185
2.1. Accepțiunea juridică 185
2.2. Accepțiunea doctrinară 188
§3. Clasificarea depozitelor bancare de fonduri 190
§4. Natura și caracterele juridice ale contractului 192
4.1. Natura juridică 192
4.2. Caractere juridice 194
§5. Încheierea contractului 196
5.1. Condițiile de fond 196
5.1.1. Capacitatea 196
5.1.2. Consimțământul 197
5.1.3. Obiectul 198
5.1.4. Cauza 199
5.2. Condițiile de formă 200
5.3. Dovada depozitului 201
§6. Efectele contractului 201
6.1. Drepturile și obligațiile contractuale ale depozitarului 202
6.1.1. Dreptul de utilizare a sumelor încredințate 202
6.1.2. Dreptul la plata comisioanelor 203

6.1.3. Obligația de restituire a sumelor încredințate 203
6.1.4. Obligația de a plată a dobânzii 206
6.2. Obligațiile legale ale depozitarului 207
6.2.1. Obligația de informare a clientului 207
6.2.2. Obligația de confidențialitate 209
6.3. Drepturile şi obligațiile contractuale ale deponentului 209
6.3.1. Dreptul la restituirea sumelor încredințate 209
6.3.2. Dreptul la încasarea dobânzii aferente depozitului 211
6.3.3. Obligațiile deponentului 211
§7. Protecția drepturilor deponentului 212
7.1. Garantarea restituirii sumelor încredințate 212
7.1.1. Reglementarea juridică 212
7.1.2. Depozite garantate 214
7.1.3. Plafonarea sumei garantate 216
7.1.4. Aspecte procedurale 216
7.2. Protecția deponenților în cadrul procedurilor speciale cu privire la instituțiile de credit 219
7.2.1. Suspendarea atragerii de depozite 219
7.2.2. Transferul de depozite 219
7.2.3. Despăgubirea deponenților prejudiciați prin transferul de depozite 222
7.3. Răspunderea juridică a depozitarului 223
7.3.1. Fundamentarea juridică a răspunderii 223
7.3.2. Aspecte practice ale răspunderii 225
§8. Varietăți ale depozitului bancar de fonduri 226
8.1. Certificatele de depozit 226
8.2. Depozitul de economii 227
8.2.1. Dispoziții comune privind economisirea 227
8.2.2. Libretele de economii 228
8.2.3. Depozitele de economii pentru domeniul locativ 228
8.3. Depozite bancare – garanții 229
8.3.1. Caracteristici 229
8.3.2. Aplicații 230
8.4. Depozite colaterale 231

8.5. Depozitele pentru achiziționarea monedei electronice 231
§9. Fiscalitatea depozitelor bănești. Impozitul pe dobândă 232
Secțiunea a 5-a. Creditul bancar 233
§1. Evoluția creditului 233
§2. Funcțiile creditului 234
2.1. Funcția distributivă 234
2.2. Funcția de transformare a economiilor în investiții 235
2.3. Funcția de emisiune monetară 235
2.4. Funcția de asigurare a stabilității prețurilor 236
§3. Premisele creditului bancar 237
§4. Reglementare juridică 237
§5. Noțiune 239
5.1. Noțiunea creditului 239
5.2. Noțiunea facilității de credit 241
§6. Formele creditului bancar 242
6.1. Creditul bancar, specie a creditului comercial 242
6.2. Criterii de determinare și varietăți ale creditului bancar 243
6.2.1. Criterii de determinare 243
6.2.2. Varietăți ale creditului bancar 244
§7. Contractul de credit bancar 255
7.1. Denumire și calificare juridică 255
7.1.1. Denumire 255
7.1.2. Calificare juridică 255
7.2. Caractere juridice 256
7.3. Elementele contractului 261
7.4. Încheierea contractului 264
7.4.1. Dispoziții comune 264
7.4.2. Cerințe normative la încheierea contractului 266
7.4.3. Cerințe prudențiale la încheierea contractului. Acoperirea riscurilor 267
7.4.4. Cerințe normative vizând încheierea contractului de credit destinat consumului 268
7.5. Conținutul contractului de credit 273
7.5.1. Drepturile și obligațiile instituției de credit 274
7.5.2. Drepturile și obligațiile clientului 277
7.6. Denunțarea contractului de credit 279

7.7. Contractul de credit, titlu executoriu 281
7.8. Răspunderea instituției de credit cu privire la acordarea și executarea creditului bancar 282
7.8.1. Răspunderea față de terți pentru acordarea creditelor 282
7.8.2. Răspunderea față de client 287
Secțiunea a 6-a. Închirierea casetelor de valori 288
§1. Noțiunea închirierii casetelor de valori 288
§2. Calificarea juridică a închirierii casetelor de valori 289
§3. Caracterele juridice ale contractului 292
§4. Efectele contractului 293
4.1. Drepturile și obligațiile instituției de credit 293
4.2. Drepturile și obligațiile clientului 296
§5. Încetarea contractului. Deschiderea forțată a casetei 296
§6. Regimul juridic al bunurilor din casetă. Urmărirea silită ... 297
Secțiunea a 7-a. Garanții bancare autonome 298
§1. Repere generale privind garanțiile 298
1.1. Noțiunea de risc 298
1.2. Tehnici de acoperire a riscurilor 299
1.3. Clasificarea garanțiilor bancare 301
§2. Repere normative privind garanția autonomă 303
§3. Terminologie 306
§4. Noțiunea garanției autonome 307
§5. Scrisoarea de garanție bancară 309
5.1. Calificare juridică 309
5.2. Delimitarea în raport cu fideiusiunea 311
5.2.1. Elemente comune 311
5.2.2. Elemente specifice 312
5.3. Efectele scrisorii de garanție bancară 316
5.3.1. Dreptul beneficiarului de a solicita plata scrisorii de garanție 317
5.3.2. Obligația instituției de credit de a plăti scrisoarea de garanție 323
5.3.3. Regresul garantului împotriva ordonatorului scrisorii de garanție 330
Secțiunea a 8-a. Contractul de card bancar 332
§1. Tipologia cardului bancar 332
§2. Reglementare juridică 334

§3. Definiție 335
§4. Varietăți de carduri 336
§5. Dispoziții comune privind cardul bancar 340
5.1. Condiții de formă 341
5.2. Condiții de fond 342
§6. Contractul emitent – deținător. Elemente și conținut 343
6.1. Elementele contractului 343
6.2. Conținutul contractului 344
6.2.1. Drepturile și obligațiile emitentului 344
6.2.2. Drepturile și obligațiile deținătorului 346
§7. Contractul emitent-comerciant 349
7.1. Drepturile și obligațiile comerciantului 350
7.2. Drepturile și obligațiile emitentului 350
§8. Contractul comerciant-deținător card 351
8.1. Drepturile și obligațiile comerciantului 351
8.2. Drepturile și obligațiile beneficiarului. Regimul juridic al plății prin card bancar 352
Bibliografie 355